

Vai trò của cố vấn học tập trong đào tạo theo mô hình CDIO tại Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh

Mai Thị Hoàn*, Tăng Thị Minh*

*Khoa Cơ khí động lực- Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh

Received: 2/11/2023; Accepted: 13/11/2023; Published: 20/11/2023

Abstract: Universities are actively improving teaching quality to improve training efficiency. One of the highly effective, contextual and trend-appropriate measures is to apply a training model according to the CDIO approach. In this form of training, the academic advisor plays a particularly important role for students. The article mentions the role of the academic advisor in the CDIO training model at Vinh University of Technology and Education.

Keywords: Academic advisor, improve, quality of students' learning, CDIO, labor market

1. Mở đầu

Xã hội và thị trường lao động quốc tế đang đòi hỏi năng lực ngày càng cao đối với sinh viên (SV) kỹ thuật sau khi tốt nghiệp. Các kỹ sư không chỉ cần có kiến thức nền tảng về khoa học và chuyên môn vững chắc mà cần phải tăng cường các kỹ năng cá nhân, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng nghề nghiệp, có ý thức trách nhiệm xã hội và đặc biệt phải có năng lực hình thành Ý tưởng (Conceive - C), Thiết kế (Design - D), Triển khai (Implement- I) và Vận hành (Operate - O) các sản phẩm, quy trình, hệ thống có tính phức hợp nhằm giải quyết được các vấn đề kỹ thuật của xã hội, đời sống và môi trường có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Vì thế, phương pháp tiếp cận CDIO là một hệ thống giải pháp hữu hiệu trong việc thu hẹp khoảng cách giữa sản phẩm đào tạo với nhu cầu của thị trường lao động. Yếu tố giúp kết nối giữa các khâu: người học, chương trình, người dạy, thị trường lao động trong các trường đại học chính là cố vấn học tập (CVHT). Chính vì vậy, vai trò của CVHT ở trường đại học có sự ảnh hưởng rất lớn đối với sự thành công trong việc học và rèn luyện của SV. CVHT là người trung gian trong mối quan hệ đặc biệt quan trọng giữa nhà trường - SV và thị trường lao động. Với vai trò đó, chức năng của CVHT là đại diện cho lãnh đạo trường, khoa và bộ môn trong việc hướng dẫn, tư vấn cho SV các vấn đề liên quan đến công tác quản lý, chương trình đào tạo, nghiên cứu khoa học và nhu cầu xã hội. Bài viết này, chúng tôi phân tích các yêu cầu của CVHT; từ đó, đề xuất một số biện pháp nâng cao chất lượng của công tác CVHT trong đào tạo theo mô hình CDIO tại Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Vinh.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Những đặc điểm của phương pháp đào tạo theo CDIO

- Phương pháp tiếp cận CDIO là một hệ thống giải pháp xây dựng chương trình đào tạo (CTĐT) nhằm thu hẹp khoảng cách giữa sản phẩm đào tạo với nhu cầu của thị trường lao động.

- Có nguồn gốc là một hệ thống phát triển cho chương trình đào tạo kỹ sư, nhưng bản chất của CDIO là một quy trình đào tạo dựa trên chuẩn đầu ra, để thiết kế chuẩn đầu vào. Việc xây dựng quá trình này cần đảm bảo tính khoa học và thực tiễn chặt chẽ. CDIO thực chất là một giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo, và đáp ứng yêu cầu của xã hội. Bởi CDIO có thể áp dụng để thiết kế và xây dựng quy trình chuẩn cho đa dạng lĩnh vực đào tạo.

- SV khi được đào tạo theo CDIO sau khi tốt nghiệp sẽ có đầy đủ cả kiến thức và kỹ năng cần thiết, đáp ứng yêu cầu của xã hội và bắt kịp với những thay đổi nhanh chóng của thời đại.

- Mang tính tích hợp và chủ động: Khi học tập theo phương pháp đào tạo CDIO, SV sẽ được trang bị đầy đủ các kỹ năng cần thiết như kỹ năng giao tiếp, kỹ năng xây dựng quy trình, v.v, cùng với các kiến thức chuyên môn toàn diện. Bên cạnh đó, phương pháp CDIO với đặc điểm tích hợp và chủ động còn giúp SV tích cực tham gia vào các hoạt động đòi hỏi về tư duy và giải quyết vấn đề.

- Cung cấp cho xã hội nguồn nhân lực chất lượng cao: Nhờ việc ứng dụng phương pháp CDIO, các cơ sở giáo dục, hay trung tâm đào tạo có thể tạo ra những thành công vượt bậc khi gắn liền chất lượng đầu ra của người học với nhu cầu của nhà tuyển dụng. Qua đó, rút ngắn khoảng cách từ nhà trường với những đòi hỏi của xã hội về chất lượng nguồn nhân lực.

2.2. Một số kết quả ban đầu của mô hình đào tạo CDIO tại Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh

Hiện nay, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh ứng dụng mô hình đào tạo CDIO trong các lĩnh vực khoa học, kỹ thuật công nghệ, kinh tế, ngoại ngữ và giáo dục nghề nghiệp. Mô hình này đã giúp nhà trường cung cấp được nguồn nhân lực có đạo đức nghề nghiệp, có kỹ năng thực hành, khả năng nhận thức công nghệ, tri thức khoa học và sáng tạo cùng phong cách làm việc chuyên nghiệp, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội của đất nước và hội nhập quốc tế.

Hiện trường đào tạo 3 bậc học: thạc sĩ, đại học và cao đẳng, trong đó có 4 chuyên ngành thạc sĩ, 13 ngành trình độ đại học, 26 ngành trình độ cao đẳng ở các lĩnh vực: *Cơ khí chế tạo, Cơ khí động lực, Công nghệ thông tin, Điện, Điện tử, Kỹ thuật công nghiệp, Kinh tế*.

Kể từ năm 2022, nhà trường đã triển khai điều chỉnh 13 chương trình đào tạo đại học và 4 chương trình đào tạo thạc sĩ theo hướng tiếp cận CDIO. Đến nay, đã ban hành *Chuẩn đầu ra, Chương trình Mẫu 3, Chương trình Mẫu 4* và áp dụng đào tạo cho khóa tuyển sinh năm từ năm 2022 đến nay.

Trường đã hợp tác với nhiều doanh nghiệp, tập đoàn, tạo điều kiện cho sinh viên nhà trường được tham quan, thực tập, làm việc tại doanh nghiệp. Doanh nghiệp cùng tham gia vào tiến trình đổi mới phương pháp giảng dạy, xây dựng giáo trình đào tạo gắn với thực tế sản xuất với nhà trường. Từ đó, giúp nhà trường có những điều chỉnh phương hướng đào tạo phù hợp với nhu cầu của nhà tuyển dụng, rút ngắn khoảng cách từ giảng đường tới thực tiễn công việc.

Đặc biệt, để nâng dần chất lượng đào tạo theo chuẩn khu vực ASEAN và quốc tế, Trường đã tăng cường quan hệ quốc tế với một số trường của Cộng hòa Séc, Đức, Hàn Quốc, Đài Loan, Malaysia, Nhật Bản, Úc, Anh, Mỹ để đào tạo đại học và sau đại học; trao đổi hợp tác đào tạo liên thông giữa ba nước: Lào, Thái Lan, Việt Nam; Hợp tác với một số công ty nước ngoài để thành lập trung tâm đánh giá giáo viên về kỹ năng nghề và sư phạm nghề theo chuẩn quốc tế. [2]

2.3. Vai trò, nhiệm vụ của CVHT

2.3.1. Vai trò của CVHT

CVHT là một khái niệm mới xuất hiện trong đào tạo theo học chế tín chỉ, đây là một nhiệm vụ quan trọng nhằm đảm bảo chất lượng đào tạo và quản lý SV trong đào tạo tín chỉ. Với vai trò cố vấn, các CVHT là người định hướng, tư vấn, giám sát hoạt

động học tập của SV, giúp cho SV nhận thức được tầm quan trọng của quy chế đào tạo, hiểu được quy chế, chương trình đào tạo, phương pháp học tập từ đó lập được kế hoạch phù hợp với điều kiện cá nhân và tự tìm ra biện pháp khắc phục.

CVHT có vai trò đặc biệt quan trọng, không thể thiếu trong đào tạo theo học chế tín chỉ. Mỗi CVHT là một nhân tố then chốt trong mối quan hệ nhà trường – SV – thị trường lao động; là một chuyên gia tư vấn về học tập, định hướng chuyên ngành và việc làm cho SV, đồng hành cùng SV trong suốt quá trình học tập. CVHT được xem là một bộ phận không thể tách rời và đảm bảo cho “cỗ máy” học chế tín chỉ vận hành hiệu quả, thông suốt.

2.3.2. Nhiệm vụ của CVHT

- + Tư vấn cho SV các quy chế, quy định, quy trình về đào tạo và nghiên cứu khoa học của nhà trường;

- + Tư vấn cho SV về phương pháp học tập và phương pháp nghiên cứu khoa học;

- + Tư vấn cho SV xây dựng kế hoạch học tập, duyệt kế hoạch học tập của SV cho từng học kỳ và toàn khóa học sao cho phù hợp với chương trình đào tạo, học lực và điều kiện cá nhân của từng SV;

- + Tư vấn, hướng dẫn, hỗ trợ cho SV đăng ký học phần ở từng học kỳ để hoàn thành kế hoạch học tập và tham gia các hoạt động học tập khác;

- + Xây dựng và công khai lịch tiếp SV, thời gian và địa điểm tiếp SV định kỳ; cung cấp cho SV số điện thoại, email và các phương tiện liên lạc khác để SV có thể liên lạc khi cần thiết;

- + Nắm tình hình SV của lớp/ngành mình phụ trách (học tập, đời sống, sinh hoạt), tiếp nhận, xử lý hoặc tư vấn cho SV trong quá trình học tập, rèn luyện và các vấn đề khác có liên quan; ghi nhận tình hình SV vào sổ tay CVHT;

- + Tham dự họp và tư vấn cho lãnh đạo khoa trong công tác xét khen thưởng, kỉ luật, xét tốt nghiệp, xét chọn học bổng tài trợ.

- + Hàng tháng, CVHT báo cáo tình hình SV (bằng thư điện tử) cho lãnh đạo khoa và cán bộ quản lý SV, đồng thời gửi cho Phòng Công tác SV.

2.4. Một số giải pháp nâng cao vai trò của công tác CVHT trong mô hình đào tạo CDIO tại Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Vinh

- Về phía người học:

Trong đào tạo theo mô hình CDIO, đòi hỏi người học phải dành nhiều thời gian để tự học, đọc thêm những tài liệu giảng viên yêu cầu để có thể nắm bắt toàn bộ nội dung học phần, thực hiện các bài tập nhóm,... Điều đó hoàn toàn mới đối với SV (SV),

đặc biệt là SV năm thứ nhất. Vì vậy, CVHT cần định hướng, tư vấn, giám sát hoạt động trong quá trình học tập của SV. Ngoài ra, CVHT không những phải nắm vững các quy định của nhà trường, có kiến thức chuyên môn về chuyên ngành mình cần tư vấn mà còn phải có tinh thần trách nhiệm cao trong công tác cố vấn. Đồng thời, CVHT đồng hành cùng SV trong việc tìm ra biện pháp khắc phục các khó khăn xuất hiện trong quá trình học tập ở trường đại học.

Bên cạnh đó, SV cần chủ động chia sẻ những khó khăn với CVHT để giải quyết kịp thời; Cần chủ động phối hợp với CVHT trong việc thực hiện kế hoạch học tập, cũng như mục tiêu mà bản thân thực hiện để đạt được kế hoạch đó.

- Về phía nhà trường

+ Cần chọn lọc kỹ những CVHT có trình độ chuyên môn cao liên quan đến ngành học của SV, am hiểu kỹ chương trình đào tạo, chuẩn đầu ra, cơ hội nghề nghiệp và những kỹ năng cần thiết SV cần rèn luyện ở trường đại học để đáp ứng tốt yêu cầu của ngành nghề sau khi tốt nghiệp.

+ Cần kiện toàn trang web hỗ trợ CVHT trong việc theo dõi kết quả đăng ký học phần, kết quả học tập ở mỗi học kỳ, kết quả rèn luyện, khen thưởng, kỷ luật SV cần có thông tin trên hệ thống quản lý để cập nhật và tư vấn kịp thời cho SV. Ngoài ra, trên hệ thống cần cho phép CVHT xem được thời khóa biểu học tập của SV.

+ Các thông tin về các quy định, hồ sơ cần thiết liên quan đến SV cần có trang công bố công khai với SV và thông tin cho CVHT kịp thời.

+ Có chính sách hỗ trợ hợp lý cho đội ngũ CVHT kiêm nhiệm và quản lý số lượng đông SV. Có thể đưa ra hỗ trợ trên số lượng SV tư vấn; từ đó góp phần nâng cao trách nhiệm đi đôi với quyền lợi mà CVHT đảm nhiệm.

- Về phía tiếp nhận lao động:

Khi đào tạo theo mô hình CDIO - một quy trình đào tạo dựa trên chuẩn đầu ra, thì SV phải đáp ứng được các nhu cầu ngày càng khắt khe của thị trường. Và chính CVHT phải là người thông qua BGH nhà trường nắm bắt các yêu cầu của thị trường, trở thành chuyên gia hướng nghiệp cho SV. Ngược lại, CVHT cũng giúp nhà tuyển dụng tìm kiếm được SV phù hợp. Ngoài ra, trong mô hình đào tạo theo CDIO, CVHT cần đánh giá mức độ hiệu quả của chương trình đào tạo, từ đó, kiến nghị nhà trường xem xét, điều chỉnh chương trình đào tạo của mình để phù hợp với thực tiễn xã hội, cũng như nhu cầu của nhà tuyển dụng. Phía tiếp nhận lao động thông qua BGH nhà

trường cung cấp cho CVHT các thông tin cần thiết liên quan đến công tác hướng nghiệp cho SV.

Về phía CVHT

+ Cần sắp xếp thời gian một cách khoa học, để đảm nhiệm công tác CVHT được tốt hơn mà không ảnh hưởng đến các nhiệm vụ còn lại.

+ CVHT có thể phát động phong trào thi đua trong học tập và rèn luyện ở từng cá nhân và thành lập nhiều nhóm hỗ trợ trong quá trình học tập. Đi đôi với đó là công tác khen thưởng kịp thời đối với những cá nhân vươn lên trong học tập và rèn luyện.

+ Để nâng cao sự thân thiện, gần gũi với lớp SV, các CVHT có thể tổ chức nhiều hoạt động ngoại khóa lồng ghép vào các buổi họp lớp như các trò chơi vui để học, lồng các tình huống thực tế vào để SV rèn những kỹ năng cần thiết cho nghề nghiệp sau khi tốt nghiệp. Từ đó giúp nâng cao tính chủ động, hình thành động cơ học tập của từng SV.

+ Thường xuyên theo dõi trên hệ thống phần mềm và trao đổi với các giảng viên đang giảng dạy lớp hay ban cán sự để nắm bắt tình hình học tập và rèn luyện của SV. Từ đó có những biện pháp tác động kịp thời.

3. Kết luận

Hoạt động CVHT là một hoạt động đặc thù và có vai trò quan trọng trong việc góp phần nâng cao chất lượng đào tạo theo mô hình CDIO. Bởi vì, CVHT có vai trò định hướng nghề nghiệp và lập kế hoạch cụ thể cho từng SV để đạt được mục tiêu đào tạo, cũng như liên kết với các đơn vị tuyển dụng, giúp SV có phương pháp học tập, rèn luyện các kỹ năng cần thiết cho hành trang lập nghiệp phù hợp với nhu cầu của thị trường lao động.

Tài liệu tham khảo

[1]. Viện Nghiên cứu Giáo dục, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (2014). *Kỷ yếu hội thảo quốc gia “Vai trò của CVHT trong đào tạo theo học chế tín chỉ tại các trường cao đẳng - đại học Việt Nam”*.

[2]. Trần Thị Minh Đức (chủ biên, 2012). *Cố vấn học tập trong các trường đại học*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội

[3]. Nguyễn Thị Bích, Nguyễn Ngọc Trân (2018). *Vai trò của cố vấn học tập trong việc nâng cao chất lượng học tập của sinh viên tại Trường Đại học Đồng Tháp*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 9, tr 54-58.

[4]. Đoàn Thị Minh Trinh, Nguyễn Hội Nghĩa (2013), *Hướng dẫn thiết kế và phát triển chương trình đào tạo đáp ứng chuẩn đầu ra*. NXB Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh